

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Н. В. ОХОТА,
здобувач вищої освіти спеціальності
071 «Облік і оподаткування», МНАУ*

*М. Ю. ВАСИЛЕНКО,
здобувач вищої освіти спеціальності
071 «Облік і оподаткування», МНАУ*

Анотація: проаналізовано особливості органічного виробництва в сільському господарстві. Доведено необхідність та важливість детального вивчення можливих ризиків екологізації сільського господарства.

Ключові слова: органічне виробництво, екологізація, екологічне сільське господарство, адаптація.

Abstract: the peculiarities of organic production in agriculture are analyzed and the ecological problems of mankind are revealed. The necessity and importance of a detailed study of possible risks of greening of agriculture is proved.

Key words: organic production, greening, organic farming, conversion.

Вирішення екологічних питань залишається основним завданням глобального світу. Розвиток органічного сільського господарства є результатом агресивного використання природних ресурсів, що негативно позначилось на екологічній ситуації у глобальному масштабі. Основним завданням технологічних змін є забезпечення споживачів екологічно безпечними продуктами харчування із мінімальним негативним впливом на навколишнє природне середовище при їх виробництві. Органічне виробництво має активний розвиток у багатьох країнах світу та значний потенціал щодо подальшого нарощування.

Одним із напрямів екологізації сільського господарства є виробництво сільськогосподарської продукції з використанням альтернативних

технологій. Серед них найбільшого поширення у світі отримало органічне виробництво.

Органічне виробництво – сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції (у тому числі всі стадії технологічного процесу, а саме первинне виробництво (включаючи збирання), підготовка, обробка, змішування та пов'язані з цим процедури, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану продукції), що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [1].

Окрім традиційних методів ведення сільського господарства у світі розвивається екологічне сільське господарство, роль якого полягає у виробництві сільськогосподарської продукції з мінімальним використанням хімічних речовин та обмеженням негативного впливу у природне середовище. Споживачі готові платити більш високу ціну за продукти, які є менш шкідливими для здоров'я. Тому головною метою альтернативного землеробства є співпраця природи та людини, як складової природи, а також якість продукції, що виробляється [2]. Тобто, орієнтація на вплив, переважно, природних процесів на результати виробництва. Суперечливість змін полягає у суттєвому зростанні витрат на екологізацію процесів.

Таблиця 1 **Порівняння основних аспектів альтернативного та традиційного землеробства**

Характеристика	Традиційне землеробство	Альтернативне землеробство
Урожайність	вища	нижча
Витрати матеріальних ресурсів (добрива, ядохімікати, пестициди)	вищі	нижчі
Затрати ручної праці	нижчі	вищі
Якість продукції	нижча	вища
Негативний вплив на навколишнє середовище	вищий	нижчий
Прибутковість виробництва	вища	нижча

Джерело: сформовано авторами за інформацією [1,2].

Природно-кліматичні умови України, якісний склад земельних угідь та її географічне положення сприяють розвитку альтернативних систем ведення

сільського господарства. Земельний потенціал є достатнім у розвитку екологічного сільського господарства.

Найбільш придатними для органічного землеробства є ґрунти Харківської, Черкаської областей; частково – Київської, Вінницької, Кіровоградської, Хмельницької, Івано-Франківської та Тернопільської областей [3].

Визначено, що близько 8 млн. га в Україні є екологічно чистими. Площа земель органічного призначення складає усього 1,2% від загального їхнього обсягу.

Важливо відмітити, що необхідною умовою переходу до органічного сільськогосподарського виробництва є адаптація та визначення потреб щодо практичного впровадження технологій.

Перехідний період передбачає розробку стратегії та приведення традиційних процесів відповідно до потреб органічного виробництва. В окремих випадках це пов'язано з повною сортовою заміною рослин, природним користуванням тварин, що значно підвищує затратність виробництва та підсилює ризик можливих втрат [4].

За інформацією офісу підтримки реформ при Мінагрополітики у 2018 році загальна площа сільськогосподарських земель з органічним статусом та перехідного періоду складала близько 309 тис. га або 0,7 % від загальної площі земель сільськогосподарського призначення України. При цьому нараховувалось 635 операторів органічного ринку, з них 501 – сільськогосподарські виробники [5].

Внутрішній споживчий ринок органічних продуктів в Україні розширюється через мережу супермаркетів. Основними видами органічної продукції, яка виробляється в Україні є: молоко та молочні продукти, крупи, м'ясо та м'ясні продукти, фрукти та овочі [5].

Україна має значний потенціал щодо розвитку органічного сільського господарства, що пов'язано зі сприятливими природно-кліматичними

умовами та зростаючим попитом на органічну продукцію. Прийнято нормативно-правову базу щодо здійснення органічного виробництва, якою затверджено правила сертифікації для виробництва та маркування органічної продукції. Рівень розвитку даної сфери знаходиться на стадії розвитку та має суттєві перспективи.

Тобто, пріоритети розвитку органічного виробництва у сільському господарстві обумовлені ринковими можливостями на внутрішньому та зовнішньому ринках, необхідність збереження природного середовища.

Література:

1. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 36, ст.275.

2. Hronec O. Ekologické zaklady pol'nohospodárskej výroby. Nitra : SPU, 2001. 162 s. ISBN 80-7137-956-5.

3. Карта придатності ґрунтів до органічного виробництва. Сайт Інституту землеробства НААН. URL: <http://naas.gov.ua/newsall/newsnaan/5028/>. (Дата звернення: 23.07.2019).

4. Шумейко О. Органічне агровиробництво України: тенденції розвитку та виклики інституціонального забезпечення. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2016, Вип. 2. С. 33-42.

5. Інформаційно-аналітичний портал АПК України URL : <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini> (дата звернення 23.09.2020).

*Науковий керівник – Вишневська Ольга Миколаївна,
д-р екон. наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету, МНАУ*